גראנדיעזער קאָנצערט זונטאג יאנוואר 3 קאלעדזש טעאטער, שיינע פראגראם

8.30 אוונט אין

אויך לידים אקזילערי פון מושב זקנים

זון אויפגאנג — 8.27.
זון אונטערגאנג — 4.35.

Largest Circulation of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

אידישע וואָרט

The Israelite Daily Press

מער פארשפרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנארע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 289. Thursday, Dec. 31, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. רערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. ראָנערשטאג כא׳ טבת, תרצ״ב.

דיסקרימינאציעס פון אינשורענס קאָמפּאניס קעגן אידן פארדאמט אויף דעם שארפסטן אופן פון געריכט

אנב-אורחא

פון מארק

דער וועטער

דעם אמת׳ן זאגנדיק, האב איך פיינט צו ארגומענטירן מיטן מלאך המות׳נה על הועטער. דעם אורייערופענעם וועטער מערסאן. איך קאן אים שוין צו גוט. דעם לץ: אט קריטיקיר איך די היצ. און אויזער די צייטונג דערגייט צום לעזער, שיקט ער אן א ביטערע קעלט; אדער אט באקלאג איך זיך אויף די פרעסט, און ביז איך שרייב, אז, כוז איך עס שוין איבערשרייבן, ווייל ס׳איז געווארן הייס.

איך זע אבער אז ס׳איז קיין תכלית כזיב. אז מען קאן עס שוין מער ניט לאזן ביין אויף הפקר. און די קולן הערלעך לאזן מיך ניט לעבן מיט זייערע דעלעגאציעס: סטייטש. למאי פארשוויגיג איך ניט די עולה. וואס ווערט באגאנגען קענן כיבוי. און דא זאג איך ניט קיין וואָרט ווען אזויפיל טאטעס פון קינדער ווערן באריבט פון זייער שטיקל ברויט און וועלן דארפן אנטמען צו צרקה!

איז וואס זאל ניט זיין, אבער איך מוז אריינזאגן דעם וועטערמאן, און זאל ער וויסן!

* * *

שוין אט באלד דריי וואכן, און ער האט אפשרים ניט אריינגעקוקט אין לוח און האט פארגעסן. אז ס׳איז מיטן ווינטער.

איך האב שוין פאר מיין צייט אין קאנארע אין דעם ראזיגן פעריאד פון יאר נעמענ׳ן וועטערן פון 58 אונטער נול. אבער אזוינס האב איך נאך ניט געזען:

אז ערב קריסטעס זאל פליהנען א שלאנדרען, און ערב נייי׳יאר זאל מען זיך טאפּאקן אין כלאטעס אויף זיי׳ן נייפעער נאסז!

מיינט איר אז איר זייט שוין פארטיק? טא ווארט נאך א ווייל:

איז דער זעלבער צייט וואס בי׳ אונז איז ווי מיר האבן געזאגט, אין אמעריקאנער מיטלרוועסט קלייבט מען יאר נאר עס אין ניריאערק באריין זיך אין ים ניט בלויז די געזיינלאנע ווינטער הייקע. בשונעים, נאר אנדר. נאנ׳ן נאר כאלע מעגען. — אין דער זעלבער צייט מאכט אויראפע דורך אייגעם פון די ביטערסטע ווינטערן, אין אין ליסאבאן, פון גוטע אין קאנטרי, ביז באצאלן זעען

GET ACQUA
811 Confeder
Phone

ווי אין אלע סארטן

ווי אין גלעט

אמעריקא ליין״
עלעגנדיטן

אין אין קאנטרי,
ביז באצאלן זעען

ווי ג. זעלטשען
MUTUAL
874 Main St.

$25,0?

WEDNESDAY,

Classifi

אייגיס לייגן

אלאנעם
PERS

GLIGHTFOOT
אך פארטיס
341 BANNA
Phone 86 067

BONNEA
316 NOTRE
PHONE

אין אלע סארטן
סטייט

אין באהאנדלונג פאר
קויפער. מארטנער
אלעטעס אונזער
אלעטעס

אין און גלעט
קלנג

אמעריקא ליין״
עלעגנדיטן

אין אין קאנטרי,
ביז באצאלן זעען

ווי ג. זעלטשען
MUTUAL
874 Main St.

$25,0?

פריציטיקער טויט פון מ. בלאנקשטיין טיף באדויערט

באקאנטער ווינניפעגער תושב געשטארבן נאך א קורצער קראנקהייט

די ווינניפעגער אידישע באפעלקערונג איז טיף אויפגעטרייסלט געווארן פון דער טרויעריקער נייעס, אז מ. בלאנק־שטיין, 131 מאקריי עוויו, באקאנטער ארכיטעקטער און אייגער פון די אנגע־זעענסטע אידן אין ווינניפעג, איז גע־שטארבן היינט 2 אויזער פארטאג אין דזשענעראל האספיטאל פון קאמפּליקא־ציעס, נאך אן אפעראציע אויף אפענ־דיסיטיס מיט א וואך צוריק.

דער פארשטארבענער איז אלט גע־ווען 54 יאר. ער איז געווען א ווינניפע־ער תושב זינט 1904. ער איז געווען אייגער פון די פיינסטע ארכיטעקטארן אין מערב קאנאדע. צווישן די פארשיי־דענע געביידעס וואס ער האט געבויט יתומים, די ראסקי און טיוואלי טעא־טערס און לעעטנס האט ער געבויט דעם נייעם „אפטאון״ טעאטער ווער־כער איז לעצטע וואך דערעפנט גע־ווארן, ער איז אבער ביי דער דערעפנ־ונג ניט געווען, ווייל ער איז שוין קראנק געווען.

ער איז אויך געווען טעטיק אויפן גע־זעלשאפטלאכן געביט, ער איז געווען א טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט״ פון דזש. מ. פרידמאן). — דינסטאג אינדערפרי און נאכמיט־טאג דעם אינגערעם וואס די אנווענ־דע דעלעגאציע האבן געזעהן ביי דינסטאג אין אפארטמענט פון דר. קאנינגהאם, פון מאנטרעאל, פון אברהם קליין, בילדונגס דירעקטאר פון דער פעדע־ראציע, גראמאן גענזער, וועסטערן וויצע־פרעזידענט און באריכטן פון אלע מערב צענטערן.

מר. י. וואלש פון עדמאנטאן איז געווען פארזיצער פון דער פריזאדיגן סעסיע, און דזשא קופער, פון קאלגארי איז געווען פארזיצער ביי דער נאכ־מיטאג סעסיע.

די פיטשור פון דער נאכמיטאג סע־סיע איז געווען א. י. שומיאכשערס א רעדע וועגן דער באדייטונג פון אריך שיראל פאר די אין אין דער וועלט. ער האט באהויפטעט אז דא סאידינטס וועט ווערן א שאפנדיקע קראפט אינם נאדע. וועט באזוכן ווינניפעג דעם 28טן פעברואר ביז דעם 2טן מארט 1932.

גאלדע מאירסאן וועט דא זיין דער גאסט פון פועלי ציון פיאנערן פרויען קלוב און פון החל יגאית (בן־צבי) קלוב

סער דזשארדזש פאסטער גע־שטארבן אין עלטער פון 84 יאר

איז געווען איינער פון די אנגעזעענסטע שטאטסלייט פון קאנאדע. — איז צום ערשטן מאל געווען קאבינעט מי־ניסטער אין יאר 1885

אטאווא דעצ. 31.— סער דזשארדזש פאסטער, איינער פון די עלטסטע און אנגעזעענסטע שטאטסלייט פון קאנאדע, איז דא נעכטן ביינאכט געשטארבן נאך א לייגנערער קראנקהייט אין עלי־טער פון 84 יאר.

סער דזשארדזש פאסטער איז אריין אינם קאבינעט פון סער דזשאן א. מאק־דאנאלד אין יאר 1885 ווי מיניסטער פון מארין, און פון דאן אז איז ער גע־ווען א אנגעזעענע פיגור און האט גע־שפילט א גרויסע ראל אין קאנאדער פאליטיק ביז דער לעצטער קראנקהייט וואס האט זיך פארענדיקט מיט זיין טויט. ער איז געווען איינער פון די גלענצנדסטע אראטארן וואס זיינען וועגן געווען אין קאנאדע.

— סער דזשארדזש פאסטער איז גע־בארן געווארן אין קארלטאן קאונטי, נ. ב., סעפט. 23ן, 1847. ער איז אנ־געקומען אין אונזיווערסיטעט פון נייו־בראנסוויק וועגן ער איז געווען 18 יאר און האט געקראגן זיין בי. אי. דעגרי וועגן ער איז געווען 21. ער איז דאן געווארן א געהילף־אינספּעקטאר אין פארשידענע לערן־אנשטאלטן, ביז ער האט אין 1870 געקראגן די קאטעדרע אין נ. ב. אוניווערסיטעט ווי פראפע־סאר פון קלאסיקס און פיזיקס. ער האט דערנאך פארפולקאמט זיין אייגענע בילדונג אין עדינבורג און אין היידל־בערג.

אין 1882 איז ער צום ערשטן מאל דערוויילט געווארן אין פארלאמענט ווי א ליבעראל־קאנסערוואטיוו. און אין 1885 איז ער געווארן א מיטגליד פונם קאבינעט. אין 1888 איז ער געווארן פינאנץ־מיניסטער, א פאסטן וואס האט אנגעהאלטן א סך יארן אין פאר־שיידענע צייטן.

אויסער דעם איז ער געווען א מיט־גליד פון א גרויסער צאל פון אנדערע קאמיטיעס און איז אפטעשיקט געווארן אויף פארשידענע מיסיעס אין אויס־לאנד. אינשליסלדיק צו דער פעלקער־ליגע, אין 1926.

סער דזשארדזש פאסטער איז אויך געווען א דערפאלגרייכער געשעפטסמאן.

—(::)—

גאלדע מאירסאן דא סוף פעברואר

מען בעט אונז צו מעלדן, אז גאלד־דע מאירסאן, אריז־ישראל דעלעגאטן פאר פרויען פיאנערן אראנאיזאציעס אין די פאראייניקטע שטאטן און קא־נאדע, וועט באזוכן ווינניפעג דעם 28טן פעברואר ביז דעם 2טן מארט 1932.

גאלדע מאירסאן וועט דא זיין דער גאסט פון פועלי ציון פיאנערן פרויען קלוב און פון הח׳ל יגאית (בן־צבי) קלוב

2 דעגרידונגס אנגעשטעלטע ארעסטירט

מאורים דזשאנס און דזשיימס פּאפּאולס, צוויי אנגעשטעלטע פונם פּי־נאנ׳ן דעפּארטמענט פון מאנטרעאל פּראהיבּיציעלער רעגירונג זיינען נעכטן ארעסטירט געווארן אין פארבינדונג מיט פעלנדיקע געלדער אין דער רעגי־רונגס קאסע. זיי זיינען געהאלטן ביז די ביכער וועלן אונטערגעזוכט ווערן.

ריכטער באצייכנט זיי ווי סקאנדאליעזע פארלוימדונג פון א ראסע וואס האט פיל בייגעטראגן פאר ענגלאנד און קאנאדע

אודטיילט, אז אינשורענס קאמפּאניס וואס ווילן ניט צאלן פארזיכערונג צו ליא א. וואדען, ווייניפעג, וויל ער זאל האבן פארלייקנט אידישקייט, קאנען זיך דערמיט ניט פארטיידיקן. — באצייכנט דעם פונקט פון פארטיידי־קונג ווי סקאנדאליעז און „וואס שטעלט אין פארלע־גענהייט״

טאראנטא, דעצ. 31. — סקאנדא־ליעז און שענדלאס — דאס איז ווי אורווין היליארד, קיי. סי., מאסטער אין אסנוד האל (בעריכט הויז), אין טאראנטא, האט באצייכנט די טיילן פון דער פארטייידיקונג פון עטלאכע אינשורענס קאמפּאניס, וועלכע האבן זיך אפּגעזאגט פון צו צאלן פארזיכע־רונג אויף זייערע פאליסיס צו ליא א. וואדען, וויל אורוינסמעמבדיק די פאלי־סיס זאל ער האבן פארלייקנט די אי־דישקייט פון דער פירמע.

דער מאסטער האט באפוילן, אז די פונקטן וואס באציען זיך צו דער אי־דישקייט פון די פארזיכערטע זאלן אויסגעמעקט ווערן פון דער פארטיידי־קונג און זאלן ניט גענוטען ווערן אין אנבאטראכט.

ווי ס׳איז שוין געמאלדן געווארן, האט ליא ט. וואדען געפאנגען אדום 100 טויזנט דאלאר פארזיכערונג פון די אינשורענס קאמפּאניס נאך א שריפה וואס האט פארגיכטעט די סטאקס פון דער טאראנטא קוויטלטינג קא. אין ווי־נייפעג לעצטן יוני. די אינטערעסירטע קאמפּאניס זיינען: אמעריקאן אינשור־רענס קא., אקסידיא פייער אינשורענס קא., קענעדיען פייער אינשורענס קא. און בריטיש לאו אינשורענס קא.

די קאמפּאניס האבן זיך אפּגעזאגט פון צו צאלן די פארזיכערונג אויף זיי־ערע פאליסיס, באהויפּטערין, אז מר. וואדען האט „שווינדלעריש״ פארלייר־קענט אז ער איז א „איד אדער א היב־רו״, און אז מיט דער פירמע זיינען געעשען פארבוגדן פרעדעריק בראשטיין, וואס האט אנגעגעבן דעם נאמען בראון, און דייוויד ראבזן, וועלכע זיינען אויך „אידן אדער היבּרוס״, און אז די קאמ־פאניס, ווען זיי ווייסן וועגן דער אי־דישקייט פון די פארזיכערטע, וואלטן ניט ארויסגעגעבן זיי די פאליסיס.

די קלאגע פון מר. וואדען איז אי־ן בערגעגאנגען אין אסנוד האל. צו אויר־ווין היליארד, קיי. סי., וועלכער האט אויסגעהערט די טענות פון די צדדים דעצעמבער 20טן, און האט רעזערוויר־דס זיין אורטייל. איצט האט ער (נעכטן) ארויסגעגעבן זיין אורטייל, אז די קאמ־פאניס טארן ניט באנוצן זיך אין זייער פארטיידיקונג מיט דעם פונקט פון דער אידישקייט פון דעם אנקלעגער, ערבייג אפּרהאמענדיק אין די שארפסטע ווערטער דער די באציאונג צו דעם ראזיגן פונקט.

אין זיין אורטייל דערקלערט ער צווישן אנדערע:

״די באהויפּטונג אז דער פארזיכער־טער האט זיך מיסרעפּרעזענטירט ארויסשטעלנדיק זיך פאר ניט א אידן, איז א פארלוימדונג פון א גאנצע ראסע.״

די פראמינענץ פון די אירן אין פּאז־ליטשן, טעאלאגיש, קונסטלערישן, ליטעראריש און מוזיקאליש לעבן פון ענגלאנד און קאנאדע ווערט ניט פון ריכטער הייליארד, און ער צוימדט ערע אז צאל עלאכע אין כאראקטער פאלן און אורטיילן אין ענגלאנד, ווי פרעד קענט אז ער איז א „איד אדער א היב־רו״, און אז מיט דער פירמע זיינען לייגן און שענדלאס — דאס איז אין אוורווין היליארד, קיי. סי., מאסטער אין אסנוד האל (בעריכט הויז), אין טאראנטא, האט באציינכנט די טיילן פון דער פארטייידיקונג פון עטלאכע אינשורענס קאמפּאניס, וועלכע האבן זיך אפּגעזאגט פון צו צאלן פארזיכע־רונג אויף זייערע פאליסיס, באהויפּטערין, אז מר. וואדען האט „שווינדלעריש״ פארלייר־קענט אז ער איז א „איד אדער א היב־רו״, און אז מיט דער פירמע זיינען לייגן און שענדלאס — דאס איז אין אוורווין היליארד, קיי. סי., מאסטער אין אסנוד האל (בעריכט הויז), אין טאראנטא, האט באציינכנט דעם פונקט פון פארטיידי־קונג ווי סקאנדאליעז און „וואס שטעלט אין פארלע־גענהייט״

ארבעטער יוניאָנס אין אינדיע רופן ארויס איין־טאָגיקן סטרייק

באמבעי, אינדיע, דעצ. 31. — דער עקזעקוטיווער קאמיטעט פונם אינדישן טרייד יוניאן קאנגרעס, דער רעגירונגס אויסצואהרבעטן די קאנסטיטו־ציע פאר דער אל־אינדע, פערעראציע, גאנדי, ווערט באהויפּטעט, איז באר אינגפלוסט געווארן פון די סהרים, וועלכע האבן אים איבערצייגט, אז די באציאונג פונם קאמף וועט איז נאך ניט אנדערש פון דער ארבעטער פעדע־ראציע.

דער צווייטער פון דעם סטרייק, ווערט דערקלערט, איז „צו דעמאנסטרירן די מאכט פון דער ארבעטערשאפט״. אין געוויסע קרייזן דא ווערט דערקלערט, אז דער סטרייק ווערט ארויסגערופן אונטערן איינפלוס פון אויסלענדישע קאמוניסטישע אגיטאטארן.

באמבעי, אינדיע, דעצ. 31. — א סך אויפמערקזאמקייט ווערט דא גע־שיינקט דעם פאקט, וואס גאנדי האט טעלעגראפירט צום וויצע־קעניג, לארד ווייזינגראן, בעטנדיק ביי אים אז אי־דיענע צו באראטן זיך מיט אים ווי אויסצומיידן מעגלאכע אויסברוכן אין בלוט־פארגיסונג אין אינדיע.

אייניקע פון גאנדיס נאכפאלגער גלויבן אז גאנדי וועט אנגעמען די מיטגלידערשאפט אין איינער פון די קאמיטעס באשטימט פון דער בריט. רעגירונג אויסצואהרבעטן די קאנסטיטו־ציע פאר דער אל־אינדע פעדעראציע.

גאנדי, ווערט באהויפּטעט, איז באר אינגפלוסט געווארן פון די סהרים, וועלכע האבן אים איבערצייגט, אז די באציאונג פונם קאמף וועט איז נאך ניט אנדערש פון דער ארבעטער פעדע־ראציע.

דער צווייטער פון דעם סטרייק, ווערט דערקלערט, איז „צו דעמאנסטרירן די מאכט פון דער ארבעטערשאפט״. אין געוויסע קרייזן דא ווערט דערקלערט, אז דער סטרייק ווערט ארויסגערופן אונטערן איינפלוס פון אויסלענדישע קאמוניסטישע אגיטאטארן.

באמבעי, אינדיע, דעצ. 31. — א סך אויפמערקזאמקייט ווערט דא גע־שיינקט דעם פאקט, וואס גאנדי האט טעלעגראפירט צום וויצע־קעניג, לארד ווייזינגראן, בעטנדיק ביי אים אז אי־דיענע צו באראטן זיך מיט אים ווי אויסצומיידן מעגלאכע אויסברוכן אין בלוט־פארגיסונג אין אינדיע.

אייניקע פון גאנדיס נאכפאלגער גלויבן אז גאנדי וועט אנגעמען די מיטגלידערשאפט אין איינער פון די קאמיטעס באשטימט פון דער בריט. רעגירונג אויסצואהרבעטן די קאנסטיטו־ציע פאר דער אל־אינדע פעדעראציע.

ריים וועט זיך מוזן האלטן שטיל ניי־יאר נאכט

ריים, דעצ. 31. — ריים, די טו־מעלדיקסטע שטאט אין דער וועלט, וועט זיך דארפן האלטן סטאטעטשנע אין שטיל אין דער טומלדיקסטער נאכט פון יאר, דער נייי׳יאר נאכט, — ווייל אזוי ווייל מוסאליני.

דער דיקטאטאר פון איטאליע האט ארויסגעגעבן א באפעל, אז צווישן 12.30 און 6 אויזער אין דער נייי׳יאר נאכט דאס יאר זאלן אוטאמאטיש בילן ניט בלאזן זייערע הארנס אין רוימער נאכט אוז דער עולם זאל בכלל ניט ארויס פון די כלים. אזן אז מוסאליני זאגט, איז עס געווארן.

סער דזשארדזש קאנווענשאן אין קאלגארי זייער דערפאלגרייך

קאלגארי, אלט., דעצ. 31 (ספּעציעל פרעזענטירט געווארן מיט שיינע מת־לע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט״ פון דזש. מ. פרידמאן). — פון דעם אינגערעם וואס די אנווענ־דע טער אז דעלעגאטן האבן געהאט אין אפארטמענט פון אברהם קליין, בילדונגס דירעקטאר פון דער פעדע־ראציע, גראמאן גענזער, וועסטערן וויצע־פרעזידענט און באריכטן פון אלע מערב צענטערן.

מר. י. וואלש פון עדמאנטאן איז געווען פארזיצער פון דער פרימארגן סעסיע, און דזשא קופער, פון קאלגארי איז געווען פארזיצער ביי דער נאכ־מיטאג סעסיע.

די פיטשור פון דער נאכמיטאג סע־סיע איז געווען א. י. שומיאכשערס א רעדע וועגן דער באדייטונג פון אריך שיראל פאר די אין אין דער וועלט. ער האט באהויפּטעט אז דא סאידינטס וועט ווערן א שאפנדיקע קראפט אינם נאדע, אין דער מעכאניק. אז די ליבע פון די אידן צו א״י איז איינע פון די כחות וואס האט געהאלטן דעם אידישן פאלק איבערצולעבן אלע שוועריקייטן ביין היינטיקן טאג.

א סטודיא פארטי איז געגעבן גע־ווארן פון דער דזשוניאר חדסה פאר אלע דעלעגאטן אין געסט פון 8 ביז 12 נאכמיטאג.

—(::)—

סער הערבערט סעמועל שיר אומגעקומען אין עקסידענט

לאנדאן, דעצ. 31 (איטא). — סער הערבערט סעמועל, איינער מיניסטער אינם „נאציאנאל״ קאבינעט, איז נעכטן ביינאכט שיר ניט אומגעקומען אין אן עקסידענט.

סער הערבערט סעמועל איז געפאר־אויף אן אוטאמאביל קיין דזשאנסטיר, אין אינספּעקטיר א טורטע, אזוי ווי צוליב די קעלטן זיינען די וועגן זייער גליטשיק, האט זיך זיין אוטאמאביל אויסגעגלייטשט אויף די איין אויפן מיטלבאנד וועג אז האט זיך איבערגע־קעטער אין א קאנאוועג.

ווי דורך א נס, זיינען ניט סער הער־בערט סעמועל און ניט זיין שאפער פארוואונדעט געווארן. די איינציקע אומאנגענעמלאכקייט וואס זיי האבן געמוזט שלעפן זיך צו פוס אין דער ביי־טערער קעלט עטלאכע מייל, ביז דער טורמע גאווערנאר האט זיך דערוואוסט פונם עקסידענט און איז ארויסגעפאהרן צו באנעמען זיי.

—(::)—

אנג דזשודעא קאנווענשאן אין קאלגארי זייער דערפאלגרייך

קאלגארי, אלט., דעצ. 31 (ספּעציעל פרעזענטירט געווארן מיט שיינע מת־לע טעלעגראמע צו „דאס אידישע וואָרט״ פון דזש. מ. פרידמאן). — דינסטאג אינדערפרי און נאכמיט־טאג דעם אינגערעם וואס די אנווענ־דע דעלעגאטן האבן געהאט אין אפארטמענט פון אברהם קליין, בילדונגס דירעקטאר פון דער פעדע־ראציע, גראמאן גענזער, וועסטערן וויצע־פרעזידענט און באריכטן פון מערב צענטערן.

מר. י. וואלש פון עדמאנטאן איז געווען פארזיצער פון דער פרימארגן סעסיע, און דזשא קופער, פון קאלגארי איז געווען פארזיצער ביי דער נאכ־מיטאג סעסיע.

די פיטשור פון דער נאכמיטאג סע־סיע איז געווען א. י. שומיאכשערס א רעדע וועגן דער באדייטונג פון אריך שיראל פאר די אין אין דער וועלט. ער האט באהויפּטעט אז דא סאידינטס וועט ווערן א שאפנדיקע קראפט אינם נאדע, אין דער מעכאניק. אז די ליבע פון די אידן צו א״י איז איינע פון די כחות וואס האט געהאלטן דעם אידישן פאלק איבערצולעבן אלע שוועריקייטן ביין היינטיקן טאג.

א סטודיא פארטי איז געגעבן גע־ווארן פון דער דזשוניאר חדסה פאר אלע דעלעגאטן אין געסט פון 8 ביז 12 נאכמיטאג.

—(::)—

ביטערע קעלטן בושעווען אין ענג־לאנד און גאנץ אייראָפּע

לאנדאן, דעצ. 31. — גרויסע קעלטן בושעווען איצט אין גרויס בריי־טאניע, באונדערדס אין די צפון גע־בענטן. אפילו אין לאנדאן, אינם סאר־מע דרום פון ענגלאנד, אין ארויס־לאפן א היבש ביסל שניי.

וואס איז שייך דעם אייראָפּייאישן קאנטינענט, בושעוועט דארטן איינער פון די קעלטסטע ווינטערן אין יארן. שפּאניע און פארטוגאל מאכן דורך איינע פון די קעלטסטע כוואליעס פאר א לאנגער צייט. אפילו די העכערע פונקטן פונם וואריטעם אינזל מאדיי־ראַ זיינען צוגעדעקט געווארן מיט שניי.

די קאלטע כוואליע האט דערגרייכט אפילו טעהעראן, אין פערסיע, וואו א צאל מענשן זיינען אומגעקומען פון קעלט.

אויסטראליע (וואו ס׳איז איצט זו־מער) באריכטעט, פארקערט, אז אויי־סטרעליע הייץ כוואליע. די שטאט אדעלעיד האט געכטן געהאט א טעמפּעראטור פון 114 גראד — און פאר פינף טעג נאכאנאנד אנ־געהאלטן א טעמפּעראטור פון איבער 100 גראד.

זאוואדרוכע אין סאסקאטון

סאסקאטון, סאסק., דעצ. 31 — א שווערער שניי־שטורעם האט זיך דא צעבושעוועט דינסטאג ביינאכט. שניי איז געפאלן פון מיטאג צייט אז, און פינף אינטשעס איז ארויסגעפאלן אין עטלאכע שעה צייט.

דערווייל באריכטעט אויך וואלקני־דיקן וועטער און אויסזיכטן אויף שניי.

אונזער ראדיאָ שעה נעענטער צו דער וועסט!

פאר דער באקוועמלאכקייט פון אונזערע לעזער אין די פריירי פראווינצן, האט די פארוואלטונג פון „דאס אידישע וואָרט״ אראנ־זשירט א ספּעציעלע פארבינדונג („הוק־אפּ״) פאר אונזער קומענ־דיקער ראדיאָ שעה. דורך דער סי. דזשי. עקס. ראדיאָ סטאנציע, יארק־טאן, דורך דער נעפעליקייט פון דעם ווינניפעג גרייז עקסטענדיד.

די ראדיאָ פארבינדונג וועט געבן א בעסערע געלעגנהייט צו אונ־זערע לעזער אין מערב קאנאדע, וואס האבן אפטער, צוליב דעם וואס זיי זיינען צו ווייט אוועק פון ווינניפעג, ניט געקאנט אויפמאכן אונזערע ראדיאָ פראגראמען. צו הערן אונזערע קאנצערטן אן וועכטע עס איז שוין ווייניגער שווער אין דער אנדער אויגן.

ם. דזש. פינקעלשטיין

אייניגיטונג אין ענגליש
״ניי יאר נעדאנקען״

זאָרא ווייזמאן

קאנטראלטאָ
אין אידישע פאלקס לידער

חזן קעסטנער

פון שערי צדק שול
אין

די גענזער טריאָ

אנגעפירט פון לאורענס גענזער

קומענדיקן זונטאג

אויף

״דאס אידישע וואָרט״
ראדיאָ שטונדע

דורך דער סי. קיי. ווי.
12.45 נ. מ.

מר. מעקס מיינס, אדווערטיזינג מענעדזשער פון ״דאס אידישע וואָרט״ פירט אן מיט׳ן פראגראם אין וועט זיין דער אנאנסירער אין אידיש.

ארבעט אויף אסיניבאין ברידזש אנגעפאנגען

די קאנסטרוקציע ארבעט אויף דעם פערמאנענטן ברידזש ביי אסיניבאין פארק, איינער פון די לעצטע ארבעטס־לאזייקיט רעליף פּראיעקטן וואס איז גוטמעהיינס געווארן דער פעדעראל־לאנד. דינסטאג. די אינטערעסענט־וועט קאסטן $54,000.

כדי צו פארשנעלערן די ארבעט, איז דער איצטיקער צווייטוויליקער בריזש נעכטן פארבאכט צווארן אין דער פארקער (טראפיק) צום אסיני־באין פארק וועט איצט זיין דורך אקאדעמי דאר. די נייע סטרוקטור וועט זיך עפענען פארן פובליקום דעם 24טן מאי, ווי מען דערווארטעט.

—(::)—

2 דעגרידונגס אנגעשטעלטע ארעסטירט

מאורים דזשאנס און דזשיימס פּאפּאולס, צוויי אנגעשטעלטע פונם פּי־נאנ׳ן דעפּארטמענט פון מאנטרעאל פּראהיבּיציעלער רעגירונג זיינען נעכטן ארעסטירט געווארן אין פארבינדונג מיט פעלנדיקע געלדער אין דער רעגי־רונגס קאסע. זיי ווערן געהאלטן ביז די ביכער וועלן אונטערגעזוכט ווערן.

קינדער צווישן די באנריסער פון אונזער ראדיאָ פּראגראם

״ווען איך וועל זיין א גרויסער, גראס. זיי טוען עס נערן צו דערפריי־ען די הערצער פון אונזערע צאלרייכע לעזער ווילנדע זיינען פארשפּרייט אין די פארוואונדעטע פון אונזערע ראדיאָ שטאנציע יארק־טאן. אין דער אויס־לאנד. אין דער אמעריקאנער אינדיע, אין אין אין פאר־אלע אלט. פון איינטונג. סאסק., פון מערב קאנאדע. אין ער איז א „האס אידישע וואָרט״, אזוי נעם יור אירע טויזנטער לעזער, אין דאנקבאר צו אונזערע לאקאלע טאלאנטן פאר אנזער אידישע לייסטונגען, אין דער יעניקע וועלכע האבן זיך נאך ניט געמאלדן קאנען דאס טאן היינטיקע וואך. אין זיי זיי וועלן האבן די פרייוועגיע צו דערשיינען פארן מיקראפאן אין דער סי. קיי. ווי. ווען זייער רייע וועט קומען אין זיי וועלן שפּילן פארן גרעסטן עולם. וואס זיי האבן וועגן עס איז געשפּילט. די קלאנגען פון זייערע שטימען און די טענער פון זייערע אינסטרוקטיענטן וועלן זיך צעטראנן איבער די פריירי פּראוינצן, וואו זיי וועלן ווערן באוואוסט אין הויכער שעצט פאר זייער קונסט.

פאר קומענדיקן זונטאג גרייטן מיר צו א גאנץ נייע פּראגראם. צווישן די וועלכע וועלן זיך באטייליקן וועט, אויפן אלגעמיינעם פּראגראם, אויפ־טרעטן זאָרא ווייזמאן (זאנדאבעלנא) צום צווייטן מאל. די גענזער טריאָ האט לעצטן זונטאג מיט איר מוזיק פון א אידישער חתונה געמאכט א רי־שם אויף די צוהערער. פאר קומענדיקן זונטאג וועט די גענזער טריאָ ווידער געבן דעם עולם עטוואס נייעס. עס וועלן אויך זיין אנדערע אינטערעסאנ־טע נומערן, און א פּראפעסיאנעלע פע־זאן וועט חאלטן א רעדע.

פאלגט נאך די ווייטערדיקע אנאנסן אין ״דאס אידישע וואָרט״ וועגן מיר איינצעלהייטן פאר אונזערע ווייטער־דיקע פּראגראמען.

ארבעטער צווישן די באנריסער פון אונזער ראדיאָ פּראגראם

״ווען איך וועל זיין א גרויסער, גראס. זיי טוען עס נערן צו דערפריי־ען די הערצער פון אונזערע צאלרייכע לעזער ווילנדע זיינען פארשפּרייט אין אין דער אמעריקאנער אינדיע, אין אין אין פאר־אלע אלט. פון איינטונג. סאסק., פון מערב קאנאדע. אין ער איז א „האס אידישע וואָרט״, אזוי נעם יור אירע טויזנטער לעזער, אין דאנקבאר צו אונזערע לאקאלע טאלאנטן פאר אנזער אידישע לייסטונגען, אין דער יעניקע וועלכע האבן זיך נאך ניט געמאלדן קאנען דאס טאן היינטיקע וואך. אין זיי זיי וועלן האבן די פרייוועגיע צו דערשיינען פארן מיקראפאן אין דער סי. קיי. ווי. ווען זייער רייע וועט קומען אין זיי וועלן שפּילן פארן גרעסטן עולם. וואס זיי האבן וועגן עס איז געשפּילט. די קלאנגען פון זייערע שטימען און די טענער פון זייערע אינסטרוקטיענטן וועלן זיך צעטראנן איבער די פריירי פּראוינצן, וואו זיי וועלן ווערן באוואוסט אין הויכער שעצט פאר זייער קונסט.

פאר קומענדיקן זונטאג גרייטן מיר צו א גאנץ נייע פּראגראם. צווישן די וועלכע וועלן זיך באטייליקן וועט, אויפן אלגעמיינעם פּראגראם, אויפ־טרעטן זאָרא ווייזמאן (זאנדאבעלנא) צום צווייטן מאל. די גענזער טריאָ האט לעצטן זונטאג מיט איר מוזיק פון א אידישער חתונה געמאכט א רי־שם אויף די צוהערער. פאר קומענדיקן זונטאג וועט די גענזער טריאָ ווידער געבן דעם עולם עטוואס נייעס. עס וועלן אויך זיין אנדערע אינטערעסאנ־טע נומערן, און א פּראפעסיאנעלע פע־זאן וועט חאלטן א רעדע.

פאלגט נאך די ווייטערדיקע אנאנסן אין ״דאס אידישע וואָרט״ וועגן מיר איינצעלהייטן פאר אונזערע ווייטער־דיקע פּראגראמען.

סער דזשארדזש פאסטער

פריציטיק געשטארבן

מ. בלאנקשטיין

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., R.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—53 213
WINNIPEG — MANITOBA

מען מעג זיך שוין אָפּזאָגן פון מלוכה חובות

אין פאַרבינדונג מיט דער קאָנפערענץ וואָס ווערט פאַררופן אין יאַנוואַר צו רעוויזירן די דייטשע רעפאָרמאַציעס, אין אָנקלאַנג מיט דער רעקאָמענדאַציע פון דער באַנקירן קאָמיסיע וואָס האָט אָפּגעתאָלטן אַ זיצונג אין באַזעל, — האָט די ברייטישע פּרעסע איצט אָנגעפאַנגען אַן אינטענסיוון קאַמפּיין אויף פאַר דער רעוויזיע פון די מלחמה חובות.

ענגלאַנד איז ביז איצט געווען דאָס איינציקע לאַנד פון די גרויסע פאַרבינדעטע, וואָס האָט געצאָלט אַמעריקע הונדערט סענט אויף יעדן דאָלאַר פון אירע מלחמה חובות. אַלע אַנדערע לענדער האָבן געמאַכט "סעטלמענטס", צאָלנדיק בלויז אַ טייל פון זייערע חובות ניט בלויז צו אַמעריקע, נאָר אויך צו ענגלאַנד, וועלכע האָט איינגעוויקט צו קריגן בלויז אַזויפיל פון אירע בעלי־חובות, ווייל זי דאַרף אויסצאָלן אַמעריקע.

אין יאָר 1922 האָט דער דאַמאָלסדיקער בריטישער פּרעמיער, סטענלי באַלדווין, אויסגעגלייכט זיך מיט אַמעריקע וועגן דער פּולער אויסצאָלונג פון די בריטישע חובות צו באַשטימטע טערמינען. די בריטישע פּרעסע האָט מיט צופרידנהייט און שטאָלץ דאָ באַרכטעט וועגן דעם אויסגלייך: זי האָט שטאָלצירט דערמיט, וואָס ענגלאַנד איז געבליבן דער פיינער און ערלעכער געשעפטסמאַן, וואָס זאָגט זיך ניט אָפּ פון קיין איינציקן סענט פון זיינע חובות, אפילו וועגן זיינע בעלי־חובות צאָלן אים ניט זייערע חובות.

די לאַנד האָט זיך אָבער געבעטן, דער שווערער קריזיס אין אייראָפּע האָט אַלעמען גלייך רואינירט. בדי צו מאַכן וועלכן ס'איז שווער צו באַקומען די דעפּרעסיע, פילט ענגלאַנד, מוז מען אַראָפּנעמען אַדער אַפּרייבערן די אומדערטרעגלאַכע לאַסט פון די דרי פּאַראַציעס און מלחמה־חובות. איז ענגלאַנד איצט, ווי פריער, גרייט מוחל זיין איר חלק, אָבער זי פילט אַז זי קאָן ניט ברייגנען דעם דאָזיקן קרבן אונטער די איצטיקע אומשטענדן, אויב אַמעריקע וועט באַשטיין אויף ענגלאַנדס חובות צו איר.

די האַנדלונג פון דעם אַמעריקאַנער קאָנגרעס, וועלכער האָט גוטהייסנדיק דעם איין־יאָריקן מאָראַטאָריום אָנגענומען אַ רעזאָלוציע קעגן דער רעוויזיע פון מלחמה חובות, האָט דערפאַר געמאַכט זייער אַ שווערן רושם אויף ענגלאַנד. די בריטישע פּרעסע, און באַזונדערס די קאָנסערוואַטיווע איז איצט פול מיט ביטערע אַטאַקעס אויף אַמעריקע. אין זיי פאָדערט אויף דער בריטישער קרעדיטן אַן אַזאַ דער קומענדיקער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ וועגן רעפאָרמירונג פון דער וועלט־וואַלוטע, אויב אַמעריקע וועט באַשטיין אויף אַן אינטערנאַציאָנאַלן אָפּזאָגן פון אַלע אַנדערע לענדער אין אַ מדינה אין מזרח אייראָפּע וועלכע ווייסט ניט אפילו פון אַנטיסעמיטיזם; פון באַאמטן ביז צום פּרעזידענט; אַלע אידן פריינדלאַך; דער קריינער אידישער ישוב אָפּגעשניטן פון דער אידישער איז פון מיט באַגייסטערונג פון דער אידישער כלל ענינים.

(ספּעצ. פאַר "דאָס אידישע וואָרט")
פון צ.ה. וואַקסמאַן

עסטלאַנד מיט אירע פינף טויזנט אידן

וואָס מ'עסט אומזיסט וויינטרויבן און מ'טרינקט אומזיסט דעם ווייַן

(פון א רייזע) פון אינזש. אודי גליקלאַך

וואָס טעטיקע כלל טוער זאָגן וועגן דער 21 יאָריקער טעטיקייט פון "דאָס אידישע וואָרט"

די דינסטן פון "דאָס אידישע וואָרט" אין איר בייטראָג צו דער אַנטוויקלונג פונ'ם אידישן באַוואוסטזיין פאַר די לעצטע איין־און־צוואַנציק יאָר

די מאָונט כרמל קליניק וואָלן

מען מעג זיך שוין אָפּזאָגן פון מלוכה חובות

אין פאַרבינדונג מיט דער קאָנפערענץ וואָס ווערט פאַררופן אין יאַנוואַר צו רעוויזירן די דייטשע רעפּאַראַציעס, אין אָנקלאַנג מיט דער רעקאָמענדאַציע פון דער באַנקירן קאָמיסיע וואָס האָט אָפּגעתאָלטן אַ זיצונג אין באַזעל, — האָט די בריטישע פּרעסע איצט אָנגעפאַנגען אַן אינטענסיוון קאַמפּיין אויף פאַר דער רעוויזיע פון די מלחמה חובות.

ענגלאַנד איז ביז איצט געווען דאָס איינציקע לאַנד פון די גרויסע פאַרבינדעטע, וואָס האָט געצאָלט אַמעריקע הונדערט סענט אויף יעדן דאָלאַר פון אירע מלחמה חובות. אַלע אַנדערע לענדער האָבן געמאַכט "סעטלמענטס", צאָלנדיק בלויז אַ טייל פון זייערע חובות ניט בלויז צו אַמעריקע, נאָר אויך צו ענגלאַנד, וועלכע האָט איינגעוויקט צו קריגן בלויז אַזויפיל פון אירע בעלי־חובות, ווייל זי דאַרף אויסצאָלן אַמעריקע.

אין יאָר 1922 האָט דער דאַמאָלסדיקער בריטישער פּרעמיער, סטענלי באַלדווין, אויסגעגלייכט זיך מיט אַמעריקע וועגן דער פּולער אויסצאָלונג פון די בריטישע חובות צו באַשטימטע טערמינען. די בריטישע פּרעסע האָט מיט צופרידנהייט און שטאָלץ דאָ באַרכטעט וועגן דעם אויסגלייך: זי האָט שטאָלצירט דערמיט, וואָס ענגלאַנד איז געבליבן דער פיינער און ערלעכער געשעפטסמאַן, וואָס זאָגט זיך ניט אָפּ פון קיין איינציקן סענט פון זיינע חובות, אפילו וועגן זיינע בעלי־חובות צאָלן אים ניט זייערע חובות.

די לאַנד האָט זיך אָבער געבעטן, דער שווערער קריזיס אין אייראָפּע האָט אַלעמען גלייך רואינירט. בדי צו מאַכן וועלכן ס'איז שווער צו באַקומען די דעפּרעסיע, פילט ענגלאַנד, מוז מען אַראָפּנעמען אַדער אַפּרייבערן די אומדערטרעגלאַכע לאַסט פון די דרי פּאַראַציעס און מלחמה־חובות. איז ענגלאַנד איצט, ווי פריער, גרייט מוחל זיין איר חלק, אָבער זי פילט אַז זי קאָן ניט ברייגנען דעם דאָזיקן קרבן אונטער די איצטיקע אומשטענדן, אויב אַמעריקע וועט באַשטיין אויף ענגלאַנדס חובות צו איר.

די האַנדלונג פון דעם אַמעריקאַנער קאָנגרעס, וועלכער האָט גוטהייסנדיק דעם איין־יאָריקן מאָראַטאָריום אָנגענומען אַ רעזאָלוציע קעגן דער רעוויזיע פון מלחמה חובות, האָט דערפאַר געמאַכט זייער אַ שווערן רושם אויף ענגלאַנד. די בריטישע פּרעסע, און באַזונדערס די קאָנסערוואַטיווע איז איצט פול מיט ביטערע אַטאַקעס אויף אַמעריקע. אין זי פאָדערט אויף דער בריטישער קרעדיטן אַן אַזאַ דער קומענדיקער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנפערענץ וועגן רעפאָרמירונג פון דער וועלט־וואַלוטע, אויב אַמעריקע וועט באַשטיין אויף אַן אינטערנאַציאָנאַלן אָפּזאָגן פון אַלע אַנדערע לענדער אין אַ מדינה אין מזרח אייראָפּע וועלכע ווייסט ניט אפילו פון אַנטיסעמיטיזם; פון באַאמטן ביז צום פּרעזידענט; אַלע אידן פריינדלאַך; דער קריינער אידישער ישוב אָפּגעשניטן פון דער אידישער איז פון מיט באַגייסטערונג פון דער אידישער כלל ענינים.

(פון אַ רייזע) פון אינזש. אודי גליקלאַך

פון צפון ביז דרום און איטאַליע דאָס לאַנד פון וויין. פון צפון ביז דרום הייגנען די טרויבן אין די זון. זיי גיקע, שפּעטע הערבסט וואָכן. אַזוי די דאָזיקע וואָכן זיינען געווען. זייט פיל דורות דיווכן פון רוויישע וואַקאַנציעס.

הייגנט אבער זיינען זיי נישט בלויז דעם יום טוב פונם לאַנד, דער יום־טוב פון קליינע און גרויסע וויין־בערפער. הייגנט זיינען זיי, ווי אַלע אַנדערע דעם פאַשיזם, פאַרוואַנדלט אַלע דאָס אויפגעריכטן אין אַ ריזיקער אויספאַנטאַזיע

אין די מאַטרעאַלער פּרץ-שולן

(א בריוו פון מאַטרעאַל)

ביי אונז, אין מאָנטרעאַל, זיינען צו די היסטאָרישע, טראַדיציאָנעלע יומים־טובים צוגעקומען יערלעכע פיר ערונגען, וועלכע נעמען שוין אויף אַן דעם כאַראַקטער פון טראַדיציע, און דאָס זיינען די גראַדואירונגס יום־טובים פון די אידישע פּרץ־שולן.

א גאַנץ יאָר, אַן רעש און טומל, אין די באַשויידענע קלאַסן־לאַבאָראַטאָריעס פון די פּרץ־שולן. אומדערמידלעכע קולטור טעד און לערער האַמערן אויס און גרייטן צו יונגע קולטור כחות, וואָס זאָלן אַנהאַלטן, פאַרברייטערן און פאַרשטאַרקן אונזער נאַציאָנ.־פּראָגרעסיוון קולטור פראָנט. יעדעס יאָר לאָזן די פּרץ־שולן אַרויס אַ צאָל קינדער, וואָס פאַרמערן די רייען פון אונזער נאַציאָנאַל־באַוואוסטזיניקער יוגנט.

די פּרץ־שולן האָבן הייליאָר פאַר בונדן זייער 11טן גראַדואירונגס יום־טוב מיט אַ חנוכה קאָנצערט, וואָס איז פאַרגעקומען דעם 6טן דעצעמבער אין פּרינציאַרטער זאַל. די פּרץ־שולן קאָנ־צערטן, מיט זייער פּשטות און פאָלקס כאַראַקטער אָפּעלירן שטאַרק צו די ברייטע אידישע פאָלקס־מאַסן. אין דער זאַל איז טאַקע געווען איבערגעפאַלט, אויף די פּרץ־שולן קאָנצערט פילט מען אַז דאָס זיינען שולן פאַר די ברייטע מאַסן פון פאָלק. די נאַכעט אין פון קאָנצערט איז דורכצערונגען מיט נאַציאָנאַלן גייסט, מיט סאָציאַלן קאַמף אַז מען קען גלייך אַנשטויסן זיך אין. וואָס פאַר אַ אַטמאָספערע עס וועט דאָ אויסגעפורעט דעם קומדע נשמה אין דער צייט פון זיין זעקס יאָריקן באַזוך אין דער שול.

דער קאָנצערט הייליאָר איז געווען זייער אימפּאָזאַנט און איינדרוקספול. אַ כאָר פון אַ הונדערט קינדער האָבן זייער שיין געזונגען נאַציאָנאַלע און אַרבעטער לידער. קינדער פון פאַרשיי דענע עלטער, זיינען אַרויסגעטראָטן אין אַ גרויסער צאָל דעקלאַמאַציעס, מיט אַ טיפער פאַרשטענדעניש פאַר זייער אינהאַלט. נאָך דעם ערשטן טייל פונם פּראָגראַם, איז פאַרגעקומען די גראַדואירונגס צערעמאָניע. אויף פּצענע, ביי אַ גרויסן טיש, זיינען נע־זעסן די טוער און לערער פון די שולן. דעבטס זיינען געווען די 11 גראַדו־אַרנדיקע קינדער. נאָכדעם, ווי דער פאַרזיצער, י. אייזל, האָט געהאַלטן די ערעפענונגס רעדע, האָט מען פאַרגע־לייענט באַגריסונגען פון היגע אָרגאַני־זאַציעס: פּרץ־שולן פאַראיין, פרויען פאַראיין פון די פּרץ־שולן, לערער־ראָט פון די פּרץ־שולן, פּעלי־ציע־ס האַרמאָניע רעדע האָט געהאַלטן איינער פון די גרינדער פון די פּרץ־שולן און אַ געווען פּרינציפּאַל, ו. כייטמאַן. עס האָט זיך געפילט אין זיינע רייד אַ האַרץ־געשריי פון אַ קולטור טוער און דערציער, וואָס מוז איבערגוואַלד זיין אַפּגעריסן פון אַקטיווער מיטאַרבעטער־שאַפט אין די שולן.

דער קאָנצערט הייליאָר איז געווען זייער אימפּאָזאַנט און איינדרוקספול. אַ כאָר פון אַ הונדערט קינדער האָבן זייער שיין געזונגען נאַציאָנאַלע און אַרבעטער לידער. קינדער פון פאַרשיי דענעם עלטער, זיינען אַרויסגעטראָטן אין אַ גרויסער צאָל דעקלאַמאַציעס, מיט אַ טיפער פאַרשטענדעניש פאַר זייער אינהאַלט. נאָך דעם ערשטן טייל פונם פּראָגראַם, איז פאַרגעקומען די גראַדואירונגס צערעמאָניע. אויף פּצענע, ביי אַ גרויסן טיש, זיינען נע־זעסן די טוער און לערער פון די שולן. דעבטס זיינען געווען די 11 גראַדו־אַרנדיקע קינדער. נאָכדעם, ווי דער פאַרזיצער, י. אייזל, האָט געהאַלטן די ערעפענונגס רעדע, האָט מען פאַרגע־לייענט באַגריסונגען פון היגע אָרגאַני־זאַציעס: פּרץ־שולן פאַראיין, פרויען פאַראיין פון די פּרץ־שולן, לערער־ראָט פון די פּרץ־שולן, פּעלי־ציע־ס האַרמאָניע רעדע האָט געהאַלטן איינער פון די גרינדער פון די פּרץ־שולן און אַ געווען פּרינציפּאַל, ו. כייטמאַן. עס האָט זיך געפילט אין זיינע רייד אַ האַרץ־געשריי פון אַ קולטור טוער און דערציער, וואָס מוז איבערגוואַלד זיין אַפּגעריסן פון אַקטיווער מיטאַרבעטער־שאַפט אין די שולן.

אַ שטאַרקע און איבערצייגונגריקע רעדע האָט געהאַלטן דער געזעלשאַפטלעכער און קולטור טוער און דער פּערמאַנענטער פאַרזיצער פון פּרץ־שולן פאַראיין — חבר ל. צוקער. אַנווייזנדיק אויף דער וויכטיקער מיסיע וואָס די פּרץ־שולן פירן דורך, האָט ער מיט כאָ־דויערונג קאָנסטאַטירט די נאָכלעסי־קייט און גלייכגילטיקייט וואָס הערשט אויף דער אידישער נאָציאָנ.־פּראָגרעסיווער דערציאונג אינסטיטוציע עס און אָפּעלירט צום עולם ער זאָל זיך מער פאַראינטערעסירן מיט דער אר־בעט פון די פּרץ־שולן, און העלפן זיי אין דעם שווערן דרייזס וואָס זיי לעבן דורך.

נאָך אַ האַרציקער באַגריסונג האָט דער לערער פונם נראַדואירנדיקן קלאַס, ח'. סאַנעצקי, אויסגעטייל די קינדער זייערע דיפּלאָמען מיטן זשורנאַל וואָס איז אַרויסגעגעבן געווארן לכבוד דער 11טער גראַדואירונג. און חברים און חברות פון די שולן האָבן אויסגעטיילט די גראַדואירנדיקע שולזשעטאָנען.

אין נאָמען פון גראַדואירנדיקן קלאַס האָט לייזער פעטרושקא אין עטלאַכע ווערטער האַרציק באַדאַנקט די שול־טוער און לערער פאַר זייער איבערגע־נעבענער אַרבעט. פייגע רודנער האָט אין נאָמען פון קלאַס דערלאַנגט אַ מתנה דער שול: 2 בענדער נביאים אחרונים פון יהואש און דעם לערער סענעצקי אַ מתנה — אַ שיינעם קאַ־מוזזייגער. מיט דעם האָט זיך די גראַדואירונג געענדיקט.

אין דריטן טייל פון דער פּראָגראַם איז דורכגעפירט געוואָרן אַ שפּיל — "חנוכה־גלעך", אין 1 אַקט, פון שלמה שנירער. אין דער שפּיל האָבן אַנטייל גענומען 11 קינדער און זיי האָבן עס אויסגעוויזן דורכגעפירט. מיט דעם האָט זיך פאַרענדיקט דער 11טער יום־טוב פון די מאָנטרעאַלער פּרץ־שולן. דער גרויסער עולם איז געווען באַגייסטערט פונם גאַנצן פּראָגראַם.

נייעס ביי די אידן פון פאָרט וויליאַם

דעם 12טן דעצעמבער איז פאָרגעקו־מען אַן אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פונם פּרויען קולטור פאַראיין אויף וועלכער עס זיינען אַנוועזנד געווען 27 מיטגלי־דערס (6 נייע. מר. קוירטש האָט גע־עפנט די פאַרזאַמלונג אויף וועלכער עס איז צווישן אַנדער אָנגענומען געוואָרן אַ באַשלוס אייגנטקאַסיס אַלע ביכער און צו שאַפן אַ פאָנד צו קויפן נייע ביכער אַזוי אַרום אויפצולעגן די ביב־ליאָטעק. אייניקע ביכער זיינען געקויפט געוואָרן אויפן פּלאַץ. מר. קערטש האָט דאַן גערעדט וועגן טאָג־פאַראַן און האָט געגעבן אַ פאַרלעזונג פון שלום עליכם. מיר. דאַנקען זייער פריינטלאַך.

***

דעם 16טן דעצעמבער איז פאָרגעקו־מען דער חנוכה פייערונג פון דער הדסה. מרס. ספּעקטאָר, פּרעזידענטן, איז גע־ווען פאָרזיצערן און זי האָט דערקלערט די וויכטיקייט פון דער פאַסיאָנירן. אַר־טשי שעפער האָט געבענשט חנוכה־ליכטלאַך און געזונגען חנרות הללו. מר. און מרס. סילווערמאַן האָבן געזונגען צוויי אידישע לידער. מרס. ד. סטיט האָט געגעבן אַ פאַרלעזונג וועגן חנו־כה. מיס ע. סילווערמאַן האָט געגעבן אייניקע פידל נומערן. מר. ס. קערטש, פּרינציפּאַל פון ת"ת, האָט געהאַלטן אַ רעדע וועגן חנוכה. מרס. ספּעקטאָר האָט באַדאַנקט די הדסה פרויען פאַר קומען מיט אַ פייערונג. זי האָט אויף באַדאַנקט אַלע אַנטשילדיגונגען אין דער פּראָגראַם.

נאָך דער פּראָגראַם האָט מען זיך געזעצט צו די שיין־געדעקטע טישן און מען האָט פיין פאַרבראַכט. טיי איז פערווירט געוואָרן פון די פרויען סטיט אַן דראַבקין אויסגעראַלאַפן פון דלון, שעפער, ד. סטיט און האַרנשטיין.

***

פריימאַן, דעם 11טן דעצעמבער איז פאָרגעקומען אַ קולטורעלע פאַרזאַמלונג פונם פרויען קולטור פאַראיין. מר. ס. קוירטש האָט געהאַלטן אַ רעפעראַט "משה מענדלסאָן". די קומענדיקע פאַר־זאַמלונג איז באַשטימט געוואָרן אויף מיטוואָך דעם 30טן דעצעמבער, 4 נ.מ. אין בנ־ברית זאַל.

***

זונטאָג דעם 13טן דעצעמבער איז פאָרגעקומען אַ חנוכה פייערונג פאַר די קינדער און עלטערן פון תת"ת, אין בנ־ברית זאַל. 3 אויגער נ.מ. איז דער זאַל געווען פול געפאָקס. מר. קוירטש האָט געגרעדט וועגן דער אַרבעט וואָס ווערט אָפּגעטאָן אין ת"ת און וועגן דעם אינהאַלט פון דער צונעגרייטער פייע־רונג. אַנווייזנדיק אויפן פאַרשריט וואָס די קינדער מאַכן אין ת"ת האָט ער באַ־טאָנט דעם פאַקט אַז דאָס איז אַלץ אַ דאַנק דעם גרויסן אינטערעס וואָס די עלטערן צייגן אַרויס צו דער ת"ת.

די פייערונג האָט זיך דאַן געעפנט מיט "התקוה" געזונגען פון ת"ת כאָר, דער כאָר האָט געזונגען אייניקע העב־רייאישע לידער און דאַן זיינען פאָרגע־קומען אַ צאָל דעקלאַמאַציעס און דער־ציילונגען וועגן חנוכה, וועלכע זיינען זייער גוט אויסגענומען געוואָרן פונם עולם. צאָיטן דער אינהאַלטסרייכער פּראָגראַם האָט זיך אויף געפונען אַ גאַנצע אָפּהאַנדלונג וועגן ליטעראַטור און געשיכטע און די אַנטוויקלונגען פון די העברע קלאַסן האָבן דערקלערט נאָנצע קאַפּיטלאַך יעשיהו אויף אויס־וועניס.

אַ גרויסן דאַנק קומט אונזער פּרינ־ציפּאַל, מר. ס. קערטש, וואָס ער גיט דאָס אַלץ אַרויס לעבראַכט אין גע־בליבן שטום.

— זעסטו, דאָרט שטייט ער דער נעהיימניספולער מאַן, וועלכער האָט אונז געבראַכט דאָס געלט, דו קאָנסט אים אַליין פרעגן.

דער מאַן האָט אומגעקערט זיין קאָפּ און ער האָט ווי געליימט גע־קוקט אויף דעם שוואַרצן גאַסט.

אַטאַנאַסיאָס איז שנעל צוגעגאַנגען צו אים.

— איך האָב אייך געבראַכט דאָס געלט, וויסנדיק דאָס די אַלע אייני־וואוינער פונם דאָרף ליידן נויט און עגנט, — האָט ער געזאָגט.

דער באַלעבאָס פון הויז האָט נאָך אימער געקוקט אויפן שוואַרצן געזיכט פון דעם פרעמדן.

— וואו האָט איר דאָס געלט גע־נומען? — האָט ער אים געפרעגט.

אַטאַנאַסיאָס האָט געקייטשט מיט די פּלייצעס און ער האָט אַראָפּגעלאָ־זט אויגן צום באָדן.

— וואו איך האָב דאָס געלט גע־נומען, איז מיין געהיימניס, — האָט ער געענטפערט, — איר דאַרפט זיין גליקלאַך, וואָס אייערע אומגליקלאַכע און נויטליידנדע וועלן געהאָלפן וועד־רען.

(פאָרטזעצונג קומט)

בריוו פון לעזער וועגן דער ראַדיאָ פּראָגראַם פון "דאָס אידישע וואָרט"

דאָס אידישע וואָרט: —

חשוב'ער רעדאַקטאָר,

איך האָב געלעזן אין "דאָס אידישע וואָרט" וואָס קומט אַן אַהער, קיין שי־קאַגאָ יעדן טאָג, אַז אַלץ פירט אַן אַ אי־דישע שטונדע, איבער ראַדיאָ — די ערשטע אין דער געשיכטע פון מערב קאַנאַדע, עס אינטערעסירט מיך זייער צו הערן פון אַזעלכע איינפיריונגען, ערשטנס, ווייל איך בין אַ וויניפּעגער, אַ געוועזענער אייגוואוינער פאַר פערצן יאָר, און צווייטנס ווייל איך בין אַ שטאַרקער פאַרהערער פון אַלעס וואָס הייסט אידישקייט.

בכלל, איך מוז אויסדריקן מיין העכסטע צופרידענהייט מיט אייערע פּאָריסים. אינערצו איז "דאָס אידישע וואָרט" געווען אַ שטיצער פון אידישע טעטיקייטן. דער חיפּס־מאַן פון אייע־רע שרייבער איז תמיד געווען אַ הייר־סער אידישער נאַציאָנאַליסט. מיט אייער לעצטן טאָט האָט איר נאָכאַמאָל דערוויזן ווי טריי איר זייט צו דיאי־רישע אינטערעסן, ווייל כדי צו מאַכן אַז דער אידישער גייסט זאָל פאַקאָערן אין יעדן דור, מוזן מיר עפענען דאָס אידישע האַרץ פון אונזער יוגנט. אויפן יוגנט מוזן מיר ווירקן — און וואָס קאָן נאָך בעסער ווירקן ווי דער מאָדערנער וואונדער — די ראַדיאָ. ווירקלאַך, איי־ער אַרבעט דאַרף מען העכסט הויב־שעצן איך בין זיכער, אַז אייער פּראָ־יעקט וועט האָבן גרויס דערפאָלג.

מיט אכטונג,

ראובן סמאָלענסקין, העב. טע־אַלאַגישער קאַרעדזש, שיקאַגאָ.

דאָס אידישע וואָרט: —

חשוב'ער רעדאַקטאָר,

אויף אַ פאַרזאַמלונג פון דער פּראָ־פעסיאָנער אָרגאַניזאַציע איז אָנגענומען געוואָרן אַ רעזאָלוציע וועלכע דריקט אויס אַ האַרציקן דאַנק צו דער פאַר־וואַלטונג פון "דאָס אידישע וואָרט" פאַר איר אַנשטרענגונג צו דערמעג־לאָכן אַן אידישע ראַדיאָ שטונדע. מיר־ווייסן אַז עס זיינען געווען שוועריקייטן צו קרינגן די סי. קיי. וויי., ווייל זיי־זיינען אונטערגעגאַנגען, אַז איך זיי־נען ניט פאַראינטערעסירט אין אידיש. זיי האָבן זיך אָבער איבערצייגט אַז עס איז פאַרלאָנט צו גלויבן אין דעם, זעעדיק וויפל ברייוו און טעלעגראַמעס זיי האָ־בען געקראָגן, אַפילו פון ניט אידן. עס איז אויך, אמת, אַז אַנדערע אידישע ראַדיאָ שטונדן זיינען אויסגענוצט גע־וואָרן פאַר ביליקע אַדווערטייזמענטס, אָבער מיר האָפן און גלויבן אַז אייער צייטונג, וועלכע איז אַלעמאָל געווען אַן אין אויך איצט, פון די וועלכע זוכן ניט קיין ביליקע סענסאַציעס און ווילן גיבן דער אידישער ראַדיאָ שטונדע אַ ריין אידיש־מוזיקאַלישע, קולטורעלע און דערציערישן וועדרט, איבערהויפּט צוליב אונזערע קינדער, אַז עס זאָל זיין אַ כבוד פאַר אַלע אירן בכלל און פאַרן מערב קאַנאַדער אידנטום בפרט. די לעצטע 4 פּראָגראַמען זיינען דורכגע־פירט געוואָרן זייער גוט. איבערהויפּט נעמענדיק אין אָנבאַטראַכט, אַז דאָס איז אין אָנפאַנג האָבן מיר, אַז עס איז פאַראַן גענוג קרעפטן אין וויניפּעג, וואָס וועלן קומען צו הילף, בכדי איר זאָלט קאָנען אָנגיין מיט אייער אר־בעט אומגעשטערט. מיר ווינשן אייך דערפאָלג.

מיט אכטונג,

פאַר דער פּראָפעסאָר סאָס.,

א. י. בראַדיצקי,

זעט און הערט די

וועסטינגהאוז קאָלומייר ראַדיאָ

אין

Hudson's Bay Company.

INCORPORATED 2ND MAY 1670.

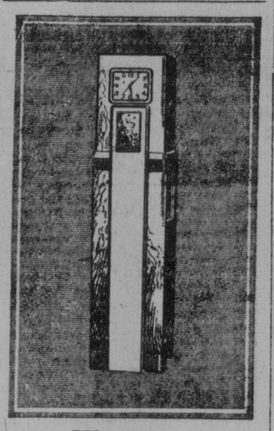

Westinghouse "8" Columaire

פרענק האָטשינס

בראַיטמעסט מוזיקער, פּרינציפּאַל פון לייקהעד סקול אָף מיזיק פון פאָרט־אַרטור, און ווערט באַטראַכט אַלס גרו־סער אַוטאָריטעט פון מוזיק אין קאַ־נאַדע, לויבט זייער שטאַרק די קאָלו־מייר "8" ראַדיאָ.

"איך קאָן זאָגן, אַז די זייער פיי־נע קוואַליטעט פון קלאַנג, אַז־טווי־קעלט דורך דער אַנוועדונג פון דעם "קאָהאָס אָף עיר" פּרינציפּ, פאַראייניקט מיט דעם נייעם און צוצייענדן דעזיין אַז אַרעדיק־טער פיינער אַרבעט, באַציינט־נט אַן עפּאָכע אין דער געשיכטע פון ראַדיאָ פאַרדרוקציע".

פאַרקויפט ביי דילערס וואָס שעצן דויך אייער פאַטראָנזירונג

איר קאָנט קויפן די קאָלומייר "8" ראַ־דיאָ מיט $10 קעש — באַלאַנס אויף לייכטע אויסצאָלונגען.

Genser & Sons Ltd

טעלעפאָן 22 486 — אָפּן יערן אַוונט

307 PORTAGE AVE., at Donald

Robin Hood FLOUR

אַלע פרויען האָבן ליב צו באַקן מיט די דאָ־זיקע מעל. זי איז אַלעמאָל גוט.

גליק און ראַכע

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון א. א.

(פאָרטזעצונג)

— דאָס איז אַ נעבן זאַך, — האָט מאַלכאָוו אונטערבראָכן. — איך וויל אייך נאָר צייגן גראַף, דאָס עס ליגט אין מיין מאַכט אויף צו באַפרייען.

אַ שטילקייט האָט געהערשט אין דער צעלע.

די ברוסט פון דעם יונגן גראַף האָט זיך געהויבן אין שטורמישער באַוועגונג. זיין געזיכט איז געווען בלאַס און זיינע אויגן האָבן געגלוט ווי פייער.

— איר האָט מיר געזאָגט, דאָס איר קאָנט מיך רעטן, איר האָט אָבער ניט געזאָגט וועלכער באַריי־נונג. — האָט עס טאַנלאַז געקלונגען פון זיין מויל.

— עס איז מיין פליכט אייך צו זאָגן עס, גראַף, אום איר זאָלט זיך ניט איינבילדן קיין פּוסטע חלומות, — האָט גראַף מאַלכאָוו גענומען ריידן פריינטלאַכער און זיין געזיכט האָט טריאומפירנד געשטראַלט.

— איר ווייסט דאָך, דאָס ווען מען וועט אייך פאַראורטיילן אייביק צו שמאַכטן אין געפענגניש, דאַן וועט איר זיך מיט פרויליך ראַטושעף קיינ־מאָל ניט קאָנען פאַראייניקן זיך.

— איר ווייסט ווי שטאָלץ אַלגאַ איז. אין דעם טאָג פון אייער פאַר־לאָבונג האָט איר אין געגענען אייער הייליקן ערנוואָרט דאָס איר וועט זיך קיינמאָל ניט באַטייליקן אין קיינע פּאָליטישע העצערייען, ווען זי וועט איינזעען, דאָס איר האָט אייער וואָרט ניט געהאַלטן, וועט זי ניט וועלן וויסן פון אייך.

גראַף טעשינסקי האָט שמערצלאָך געזיפצט.

— האָב איך דען מיין וואָרט גע־בראָכן? — האָט ער פאַרצווייפלט געמורמלט.

גראַף מאַלכאָוו האָט קאַלטבלוטיק געקנייטשט מיט די אַקסלען.

— דערט ניט איצט פון געפילן, עס האַנדלט זיך וועגן דעם, וואָס איך וויל דערגרייכן מיין צוועק.

— איך וועל מיין ציל זאָ ווי זאָ דערגרייכן אָן אייך צו באַפרייען, עס מוז נאָר דויערן עטוואָס לייגער.

די אויגן פונם יונגן גראַף האָבן געבלישטשעט.

— ווי וועט זיין אייך וועט אייך זאָל געלינגען צו באַוועגן אַלגאַן אַז זאָל מיט אייך הייראַטן. איר האָרן וועט צו מיר אימער באַלאַנגען, אייך וועט זיין איביק פאַראַכטן און דאָס וועט זיין מיין רייכע, גראַף.

פּעדאַר איז ווידער געווענקען אויפן בייזיקל און ער האָט פאַרשטעלט זיין געזיכט צו מיט די הענט.

— איך וועל מיין גליק דערגרייכן, גראַף, אייערע קינדערשע ווערטער שרעקן מיך ניט אָפּ, — האָט מאַל־כאָוו געענטפערט.

— איך ווידערהאָל אייך נאָך אַמאָל די פּאַדערונג. איך וויל אייך רעטן, אָבער איר מוז שרייבן דעם ברייוו צו אייער כלה אום מיר. הייליק שווערן צו פאַרלאָזן די דאָזיקע געגנט און זיך ניט צוריקקערן, ביז אַלגאַ ווערן די פרוי פון אַן אַנדערן.

— איבערלייגט זיך עס גראַף, אַל־נאָ וועט זאָ ווי זאָ ניט ווערן אייער פרוי.

— בעסער שטאַרבן איידער צו בלייבן אַ שורקע אין די אויגן אַלגאַן, — האָט פעדאַר קורץ און פעסט געענטפערט.

— דאָרט איז די טיר, גראַף מאַל־כאָוו, פאַרלאָזט די צעלע, דאָס איז מיין איינציקער וואונש פון אייך.

— נאַרישער אינגל, — האָט מאַל־כאָוו געברומט צאָרנדיק, ווייסט איר, דאָס אייער פרייהייט לינט אין מיינע הענט?

— גייט, איך וויל אייך מער ניט זאָגן, אייער קענגוואַרט איז פאַר מיר אַ ווייטאָג — האָט דער אומגליקלאַ־כער פעדאַר געשריען אויסער זיך.

ער האָט רויזדיק הויך געגומען קלאַפּן אין טיר, דער וועכטער האָט געעפנט די טיר, און גראַף מאַלכאָוו וואַרפנדיק אַ טריאומפירנדיקן בליק אויף זיין אָפּפער איז ער אַרויסגעגאַנ־גען.

די טיר האָט זיך האַסטיק צוגע־מאַכט און דער געפאַנגענער איז גע־בליבן אַליין.

ער האָט זיך געוואָרפן אויף זיין האַרטן געלעגער און שמערצלאָכע זיפצן האָבן אַרויסגעפלאָצט פון זיין בוסט.

ער איז אויפגעשפּרונגען און ער האָט ווילד געגומען אַרומלויפן אין בערן צימער.

— מען וועט מיך פאַראורטיילן, עס איז. ניטאָ קיין רעטונג, זייט דעם לעצטן אויפשטאַנד אין פּולן וועט אַ רעוואָלוציאָנער נאָך גרויזאַמער באַ־שטראָפט.

— אומשולדיק וועל איך אייביק מוזן שאַמען.

— אַ, אַלגאַ, מיין ליבע, אומגליק לאָכע אַלגאַ.

פּלוצלונג האָט ער דערהערט ווי מען וואַרפט מיט קליינע שטיינלאַך אין זיין פענסטער. ער האָט זיך אייג־הערנדיק געבליבן שטיין.

קאַפּיטל 70

די קללה

— קום אַהער, אַכמיד, נאָט האָט אונז געהאָלפן, — האָט געזאָגט די פרוי, וועמען אַטאַנאַסיאָס האָט גע־געבן געלט, — מיר אין מאַן, וועלכער איז נאָר וואָס אַריינגעקומען אין הויז.

ניי־יאָר פון די מאַדאַם ראָזענבלאַט

(פאָרטזעצונג)

— איר ווייסט דאָך, דאָס ווען מען וועט אייך פאַראורטיילן אייביק צו שמאַכטן אין געפענגניש, דאַן וועט איר זיך מיט פרויליך ראַטושעף קיינ־מאָל ניט קאָנען פאַראייניקן זיך.

— איר ווייסט ווי שטאָלץ אַלגאַ איז. אין דעם טאָג פון אייער פאַר־לאָבונג האָט איר געגעבן אייער הייליקן ערנוואָרט דאָס איר וועט זיך קיינמאָל ניט באַטייליקן אין קיינע פּאָליטישע העצערייען, ווען זי וועט איינזעען, דאָס איר האָט אייער וואָרט ניט געהאַלטן, וועט זי ניט וועלן וויסן פון אייך.

גראַף טעשינסקי האָט שמערצלאָך געזיפצט.

— האָב איך דען מיין וואָרט גע־בראָכן? — האָט ער פאַרצווייפלט געמורמלט.

גראַף מאַלכאָוו האָט קאַלטבלוטיק געקנייטשט מיט די אַקסלען.

— דערט ניט איצט פון געפילן, עס האַנדלט זיך וועגן דעם, וואָס איך וויל דערגרייכן מיין צוועק.

— איך וועל מיין ציל זאָ ווי זאָ דערגרייכן אָן אייך צו באַפרייען, עס מוז נאָר דויערן עטוואָס לייגער.

די אויגן פונם יונגן גראַף האָבן געבלישטשעט.

— ווי וועט זיין אייך וועט אייך זאָל געלינגען צו באַוועגן אַלגאַן אַז זאָל מיט אייך הייראַטן. איר האָרן וועט צו מיר אימער באַלאַנגען, אייך וועט זיין איביק פאַראַכטן און דאָס וועט זיין מיין רייכע, גראַף.

פּעדאַר איז ווידער געווענקען אויפן בייזיקל און ער האָט פאַרשטעלט זיין געזיכט צו מיט די הענט.

— איך וועל מיין גליק דערגרייכן, גראַף, אייערע קינדערשע ווערטער שרעקן מיך ניט אָפּ, — האָט מאַל־כאָוו געענטפערט.

— איך ווידערהאָל אייך נאָך אַמאָל די פּאַדערונג. איך וויל אייך רעטן, אָבער איר מוז שרייבן דעם ברייוו צו אייער כלה אום מיר. הייליק שווערן צו פאַרלאָזן די דאָזיקע געגנט און זיך ניט צוריקקערן, ביז אַלגאַ ווערן די פרוי פון אַן אַנדערן.

— איבערלייגט זיך עס גראַף, אַל־נאָ וועט זאָ ווי זאָ ניט ווערן אייער פרוי.

— בעסער שטאַרבן איידער צו בלייבן אַ שורקע אין די אויגן אַלגאַן, — האָט פעדאַר קורץ און פעסט געענטפערט.

— דערט איז די טיר, גראַף מאַל־כאָוו, פאַרלאָזט די צעלע, דאָס איז מיין איינציקער וואונש פון אייך.

— נאַרישער אינגל, — האָט מאַל־כאָוו געברומט צאָרנדיק, ווייסט איר, דאָס אייער פרייהייט לינט אין מיינע הענט?

— גייט, איך וויל אייך מער ניט זאָגן, אייער קענגוואַרט איז פאַר מיר אַ ווייטאָג — האָט דער אומגליקלאַ־כער פעדאַר געשריען אויסער זיך.

ער האָט רויזדיק הויך געגומען קלאַפּן אין טיר, דער וועכטער האָט געעפנט די טיר, און גראַף מאַלכאָוו וואַרפנדיק אַ טריאומפירנדיקן בליק אויף זיין אָפּפער איז ער אַרויסגעגאַנ־גען.

די טיר האָט זיך האַסטיק צוגע־מאַכט און דער געפאַנגענער איז גע־בליבן אַליין.

ער האָט זיך געוואָרפן אויף זיין האַרטן געלעגער און שמערצלאָכע זיפצן האָבן אַרויסגעפלאָצט פון זיין בוסט.

ער איז אויפגעשפּרונגען און ער האָט ווילד געגומען אַרומלויפן אין בערן צימער.

— מען וועט מיך פאַראורטיילן, עס איז. ניטאָ קיין רעטונג, זייט דעם לעצטן אויפשטאַנד אין פּולן וועט אַ רעוואָלוציאָנער נאָך גרויזאַמער באַ־שטראָפט.

— אומשולדיק וועל איך אייביק מוזן שאַמען.

— אַ, אַלגאַ, מיין ליבע, אומגליק לאָכע אַלגאַ.

פּלוצלונג האָט ער דערהערט ווי מען וואַרפט מיט קליינע שטיינלאַך אין זיין פענסטער. ער האָט זיך אייג־הערנדיק געבליבן שטיין.

קאַפּיטל 70

די קללה

— קום אַהער, אַכמיד, נאָט האָט אונז געהאָלפן, — האָט געזאָגט די פרוי, וועמען אַטאַנאַסיאָס האָט גע־געבן געלט, — מיר אין מאַן, וועלכער איז נאָר וואָס אַריינגעקומען אין הויז.

מעדיסין העט, אַלטאַ.

פון אסתר פּלאַטקין

זונטאָג, דעצעמבער דעם 6טן, האָבן מיר, די אידן פון מעדיסין העט, דורכ־געפירט אונזער חנוכה קאָנצערט אין ת"ת. מר. ד. פרידמאַן איז געווען דער פאַרזיצער. די חנוכה פאַרשטעלונג האָט זיך אָנגעפאַנגען מיטן בעגשן חנוכה־ליכטן פון דזשעק קלאָה דריקט אויס אַ האַר־ציקן דאַנק צו אַלע די וואָס האָבן ביי־געשטייערט צום באַזאַר, באַזונדערס די פאַרגנדיקע: מר. און מרס. קראַסנאָוו, פון הילדאַ: מר. און מרס. נ. לוהוויל, פון בירסטאָל: מר. און מרס. גראַבאָוו סקי, מר. און מרס. גובערמאַן און מר. און מרס. באַרטניק פון פּאַקס וועלן; מר. און מרס. באַרטניק, פון מיידל קריק. דאָס געלט וואָס מען האָט גע־מאַכט פון דעם באַזאַר איז געגאַנגען פאַרן שול־פאָנד.

Hudson's Bay Company.

INCORPORATED 2ND MAY 1670.

רויע פּוטערוואַרג

אייפמערקזאַם דילערס אין סוחרים

שיקט אַריין צו אונז אייער פּוטערוואַרג. מיר צאָלן די העכסטע קעש פריין. אַדרעסירט אייערע שיפּמענטס צו וועלכער עדרעס

האַדסאָנס בעי קאָמפּאַני

פּוטערוואַרג איינקויף איידישע

St. Johns, Nfld. Montreal Toronto Regina Saskatoon Prince Albert Vancouver Edmonton Peace River Grande Prairie

פאַרזאָרגט זיך מיט בילעטן!

פאַר

פרייטאָג, יאַנוואַר 15טן

פלעידאָאָ טעאַטער

"יקנה"ז"

פון שלום עליכם

הויפּט פאַרקויף

אין פּיפּס בוק סטאָר

816 מיין סט., טעל 57 646

50ס., 75ס., און $1.00

א "אידישע וואָרט"

אין יעדער אידישער הויז

אין ווייניפּעג און מערב קאַנאַדע

דאָס איז דער לאָזונג פון אונזער גרויסן

סירקוליישאָן קאַמפּיין

וואָס "דאָס אידישע וואָרט" פירט איצט דורך

$1500

אין קעש און אין ווערטפולע פּריזן וועט אויעקגעגעבן ווערן

שיקט אַריין אייער סובסקריפּשאָן פאַר "דאָס אידישע וואָרט" און ווערט אַ באַרעכטיקטער אַנטייל־נעמער אינ'ם קאַמפּיין. אויב איר זייט נאָך ניט קיין לעזער פון "דאָס אידישע וואָרט", באַשטעלט אַ צייטונג הייטנט, און דאָס וועט אייך געבן אַ געלעגנהייט צו קריגן אַ באַרעכ־טיקטן איינטריט אינ'ם קאַמפּיין.

טוט עס גלייך — איר קאָנט זיין דער מזלדיקער געווינער

פאַר אינפאָרמאַציע און דעטאַלן ווענדעט זיך צו

ISRAELITE DAILY PRESS

Phone 52 213 :: 165 Selkirk Ave.

די פאַרבאַטענע ליבע

אַ העכסט שפּאַנענדיק ראָמאַן פון אידישן פאַמיליען לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

מיסטער סילווער איז אין אויפרעגונג אויפגעשפּרונגען, באַלד זיך צוריק געזעצט און געזאָגט:

— שוויג ! זאָלסט אַזוי ניט רייד דען ! עס איז געמיין פון דיר אַזוי צו ריידן... זי איז אַ פיין קינד... זי איז אַן ערלאַכע נשמה !

— פאַר וואָס זשע, פאַר וואָס זשע האַסטו אונז געהיס ?

— נאַנע פּשוט: איך האָב ניט געוואָלט איך זאָלט באַגיין נאַרישקייטן... איך וויים וואָס עס קאָן ווערן פון אַזעלכע נאַרישקייטן...

— איך האָב געמיינט: אַלץ זאָל צוגיין ערנסט... אַ ליבעסטן...

— דייוו איז געטומלט געוואָרן. איצט האָט מער קיין כח ניט געהאַט זיין חשד אַרויסצורייסנען. די אונז האָבן זיך אַזוי פאַרנאַסן מיט טרערן. ער האָט געפילט ווי עס ציט אים צו איר מיט אַ גוואַלדיק כח. ווי אַלע אַבּרים בעגיקן נאָך איר.

און ער האָט כמעט אַרויסגעוויינט.

— פאַר וואָס זשע ? פאַר וואָס איז זי אַזוי ? און פאַר וואָס אַזוי פּלוצלונג ? עס מוז דאָך עפּעס באַדייטן ? אפשר ווייסטו פאַס ?

— פון וואַנען זאָל איך ווייסן ? און פאַרוואָס גלייבסטו ניט דאָס, וואָס זי האָט געזאָגט ?

— אַז זי האָט מורא פאַר איר שטעלע ?

— נו, נו. פאַר וואָס גלייבסטו ניט? — ווייל כ'איז געווען צו פּלוצים ! — ווער זאָגט עס, אַז פּלוצים, זי איז פּשוט אויסגעפאָרן.

— זי האָט דאָך מיר קיין בריוו אפילו ניט געשריבן ?

— וועט זי שרייבן... איבערגעגן וועסט זי זען... וועסט מיט איר רייד דען, ווען די וועסט צוריק פאָרן אין שטאָט... ניין, דייוו, ניט אַזוי דערט ער האָט געפילט ווי עס ציט אים צו איר מיט אַ גוואַלדיק כח. ווי אַלע אַבּרים בעגיקן נאָך איר.

— אַזוי ? ס'איז איצט דייוו'ן אויסגעקומען אַז דער פאָטער איז געדעכט, און ווירקלאַך וואו איז דאָ דער שכל ? ער האָט זיך פאַרשעמט, האָט ניט געוויסט וואָס צו ענטפערן.

— וואָס זשע שווייגסטו ?

— מיין פריינט... וועקסלער...

— אַ, איך וועל דיר זאָגן: דיין וועקסלער געפעלט מיר ניט.

— וואָס מיינסטו ?

— עפּעס וועט אויס, אַז ער איז אַ סך שלעכטער אין דעם חשד... דאָס האָט ער אין דיר דערוועקט דעם חשד ?

— ער.

— און האָסט ניט אַ טראַכט געטאָן: אפשר איז ער פאַראינטערעסירט אין דיר דעם חשד צו דערוועקן?

— צוליב וואָס ?

— אפשר יאָגט ער זיך אַליין אויך נאָך סיידן ?

— האָ ?

— ביז אַהער איז עס דייוו'ן ניט אויסגעפאַלן. נאָר איצט האָט ער אַזש אַ ציטער געטאָן. ער האָט זיך דערמאָנט אַז דער דאָזיקער וועקסלער האָט אפט דערמאָנט סיידי'ס נאָמען... האָט אפט גערעדט מיט באַגייסטערונג וועגן איר.

— עס קאָן אפשר זיין...

— און מיסטער סילווער האָט געזאָגט:

— היט זיך פאַר אויעכע חברים...

— ער האָבן זיי דערפון ניט גערעדט. און דייוו איז שוין געווען אין גאַנצן צעטומלט. איצט האָט ער שוין נאָר ניט געוואוסט וואו ער איז אין דער וועלט דער חשד האָט פּלוצלונג אָפּגעלאָזט. און די ליבע אין אים האָט זיך צוריק צעלויכטן. די בעגיקשאַפט איז געוואָרן שטאַרקער... און דאָס האַרץ צום סעקרעטאַר מ. קאָהנאָ און ער וועט אייך איבערגעבן אַלע איינצלהייטן ווי עס איז כראי צו באַטאַנען די גוטע אַרבעט וואָס די היבערו סיק בענעפיט טוט. דאַרום ניט אַריין אייער אַרעמע אייגאַקטערס. די פאַלנדריקע האָבן ביי נעטראַגן צו דער פראַגראַם: עדי סטאַק און זיינע קאַלענו, אַרקעסטער מוזיק: מרס. א. פּרידגוס, לידער: מרס. בראַנשטיין, לידער: מרס. שרעג, פּיאַנאָ נומערן: מיס פאַלסקי (פון יאָרק טאַו). פּודל: מר. ס. ראַבינס, פּליטש.

איין סקעטש מיטן נאָמען "אידישע ביזנעס", פון ר. קאַנטאָר און י. טעפּס.

איין סקעטש "דער פּריזאָנער" געשפּילט פון ר. קאַנטאָר, משה ראַזען, און נחום נייטאַרק.

איין סקעטש "אַן צוויינאַן אַ זעקס אונ'זעכציק" געשפּילט פון משה ראַזען, ר. קאַנטאָר, מרס. ווייטבערג, מר. ווייטבערג, און נחום נייטאַרק.

דער קאַנצערט איז דורכגעפירט געוואָרן גרויסאַרטיק. די היבערו סיק בעגעפיט סאָסייטי האָט צוגעשיקט אַ שיינע סומע צו דער שול אין מיר האָפן אַז אין דער ניכער צוקונפט וועלן מיר האָבן נאָך אַ קאַנצערט. די היבערו סיק באַראַנקט אַלעמען אין האָפט אַז עס וועלן דער אידישער מער מיטגליעדער ווי עס איז כראי צו באַטאַנען אין באַשטאַנען פון: זינגער, פידל שפּילער, פּיאַנאָ נומערן, אָרקעסטער מוזיק און דריי אייגאַקטערס. די פאַלנדריקע האָבן ביי נעטראַגן צו דער פראַגראַם: עדי סטאַק און זיינע קאַלענו, אָרקעסטער מוזיק: מרס. א. פּרידגוס, לידער: מרס. בראַנשטיין, לידער: מרס. שרעג, פּיאַנאָ נומערן: מיס פאַלסקי (פון יאָרק טאַו). פּודל: מר. ס. ראַבינס, פּליטש.

איין סקעטש מיטן נאָמען "אידישע ביזנעס", פון ר. קאַנטאָר און י. טעפּס.

מיט אַכטונג,
די קאָמיטע.

ביי דער היבערו סיק בענעפיט אין דעדזשינג

דעם 18טן דעצעמבער האָבן די היבערו סיק בענעפיט געגעבן אַ קאַנצערט פאַר דעם זעלבן צוועק. די אונטערגעמונג איז באַזונדערס פונם גרעסטן טייל פון דער אידישער באַפעלקערונג פון שטאָט די פראַגראַם איז באַשטאַנען פון: זינגער, פידל שפּילער, פּיאַנאָ נומערן, אָרקעסטער מוזיק און דריי אייגאַקטערס. די פאַלנדריקע האָבן ביי נעטראַגן צו דער פראַגראַם: עדי סטאַק און זיינע קאַלענו, אָרקעסטער מוזיק: מרס. א. פּרידגוס, לידער: מרס. בראַנשטיין, לידער: מרס. שרעג, פּיאַנאָ נומערן: מיס פאַלסקי (פון יאָרק טאַו). פּודל: מר. ס. ראַבינס, פּליטש.

איין סקעטש מיטן נאָמען "אידישע ביזנעס", פון ר. קאַנטאָר און י. טעפּס.

די דאָזיקע פאַקטן ריידן פאַר זיך אַליין

דער דאָזיקער אַנאָנס האָט געבראַכט 26 ענטפערס, נאָכדעם ווי ער איז דערשינען אין מאָל אין "דאָס אידישע וואָרט", דעם 7טן אַוגוסט, 1931.

פאַרלאַנגט אַ קאָפּל פאַר אַ קאַנטרי סטאָר, דער מאַן צו העלפן אין סטאָר און די פרוי זאָל באַדינען צוויי מענשן מיט באַרד. זיך וועגן צו דאָס אידישע וואָרט באַקס 6462.

פאַרלאַנגט אַ יונגע פרוי וועלכע האָט דירעקטע קענענטשאַפט מיט אַלע מאָדנע פאַרבן, פאַר אַ גוט באַצאָלטער פּראָפעסיאָנעל, זאָל טעלעפאָן נומער 3872.

פאַרלאַנגט אַ מאַן אַלס אַ שניידער אין אַ גוטן קלאָדינג סטאָר,